

KANTELU

Arvostelette oikeuskanslerinvirastoon 4.5.2021 saapuneessa kantelussanne Suomen riistakeskuksen myöntämiä poikkeuslupia susien poistamiseen Tohmajärven alueelta. Kantelunne mukaan Suomen riistakeskuksen menettely ohittaa hallinto-oikeuden toimivallan ja evää valittajan oikeuden oikeusturvaan. Kantelussanne arvostellaan myös Suomen riistakeskuksen antamien ratkaisujen perusteluita. Suomen riistakeskuksen voidaan kantelunne mukaan katsoa toistuvasti myöntäneen poikkeuslupia rauhoitetun eläinlajin metsästykseen, vaikka luvan myöntämisen edellytykset eivät ole täyttyneet. Lisäksi riistakeskuksen päätökset vaarantavat kantelunne mukaan hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden toteutumisen. Lisäksi kantelussa kyseenalaistetaan Suomen riistakeskuksen viranomaisasema perustuslain ja hallintolain säännösten nojalla.

SELVITYS

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto on annettu 11.10.2021. Suomen riistakeskuksen 25.8.2021 antama selvitys on lausunnon liitteenä.

VASTINE

Olette antanut vastineenne hankitusta selvityksestä.

RATKAISU

Metsästyslain (615/1993) 41 §:ssä säädetään Suomen riistakeskuksen oikeudesta myöntää lupa poiketa lain mukaisesta rauhoituksesta, kiellosta tai rajoituksesta.

Lain 41 a §:ssä todetaan, että jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön tai kasviston säilyttämiseksi;
- 2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, vesistölle tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;
- 3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; tai
- 4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi.

Riistahallintolain (158/2011) 31 §:n 2 momentin mukaan pykälän 1 momentissa tarkoitettu yksittäistä lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Nyt käsiteltävänä olevassa kantelussa on kyse Suomen riistakeskuksen joulukuussa 2020 ja tammikuussa 2021 antamista ratkaisuista. Ratkaisuihin on haettu muutosta, ja Itä-Suomen hallinto-oikeus on todennut 3.6.2021 antamissaan ratkaisuissa muun muassa, että kysymyksessä on ollut metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu yleistä turvallisuutta koskeva pakottava tilanne, joka on edellyttänyt viranomaisilta toimenpiteitä uhan torjumiseksi. Hallinto-oikeus on myös todennut muun tyydyttävän ratkaisun puuttumisen. Hallinto-oikeus on kuitenkin katsonut, että vaikutusta suotuisaan suojelutasoon ei ollut riittävästi selvitetty, joten hakemus olisi tullut sen johdosta hylätä.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lausunnossaan, että hallinto-oikeuksien oikeuskäytäntö ohjaa poikkeuslupakäytäntöä ja ratkaisut otetaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön sekä Suomen riistakeskuksen toiminnassa. Turvallisuusperusteella myönnettyjen poikkeuslupien kuten vahinkoperusteisten poikkeuslupien osalta on lausunnon mukaan vahvasti perusteltavissa, että ne tulisivat olla käytettävissä muutoksenhausta huolimatta edellyttäen, että poikkeusluvut myönnettäisiin akuuttiin tilanteeseen. Valittajien oikeusturvaa tällä ei kuitenkaan lausunnon mukaan heikennetä, sillä hallinto-oikeuksien ja KHO:n ratkaisuilla on aina ollut ennakkopäätösluonne eli ne muovaavat luvanmyöntöä jälkikäteen. Viime kädessä ratkaisukäytännön yhdenmukaisuudesta huolehtii korkein hallinto-oikeus. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että suurpetopolitiikan ja erityisesti susikannan hoidon näkökulmasta yhdenmukaiselle ratkaisukäytännölle on aivan erityinen tarve.

Suomen riistakeskuksen selvityksen mukaan niin sanottuja kannanhoidollisia poikkeuslupia ei ole laitettu voimaan vailla lainvoimaa. Tähän päätösr ryhmään kuuluvia päätöksiä on voitu käyttää vasta valitusajan ja tiedoksiantoajan kulumisen jälkeen. Riistakeskuksen selvityksen mukaan kantelussa tarkoitetut poikkeuslupapäätökset on tehty metsästyslain 41 § a:n 1 momentin 3 kohdan perusteella yleisen turvallisuuden turvaamiseksi tilanteissa, joissa sudet olivat tehneet suuren määrän toistuvia pihakäyntejä suoritetuista karkotustoimenpiteistä huolimatta. Asiakonnaisuuteen liittyvät myös aiemmin hakemusten perustella tehdyt karkotuspäätökset, joilla pyrittiin hakemaan muuta tyydyttävää ratkaisua susien tappamisen välttämiseksi. Tämän jälkeen tehdyt poikkeuslupapäätökset tehtiin yleisen turvallisuuden turvaamiseksi tilanteissa, joissa ei ollut enää käytettävissä muita tyydyttäviä ratkaisuja.

Selvityksessä todetaan lisäksi, että Itä-Suomen hallinto-oikeus katsoi ratkaisuisaan, että Suomen riistakeskuksen olisi tullut hylätä poikkeuslupahakemukset sillä perusteella, ettei asiassa ilmennyt parhaiden käytettävissä olevien tietojen perusteella varmuutta siitä, että susien tappamiseen myönnetty poikkeusluvut eivät olisi entisestään huonontaneet susikannan epäsuotuisaa suojelun tasoa. Näiltä osin Suomen riistakeskus toteaa, että kyseiset Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisut muuttivat aiemman oikeuskäytännön mukaista tulkintaa suotuisan suojelun tason tarkastelusta tiukempaan suuntaan. Toisin sanoen aiemmin on riittänyt Suomen riistakeskuksen nyt tekemällä tavalla laaditut suotuisan suojelun tason tarkastelut kyseisessä lupatyypissä. Suomen riistakeskus korostaa sitä, että se ottaa tulevissa päätösharkinnoissaan huomioon Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisuista ilmenevän uuden linjauksen.

Siltä osin kuin kantelussa on kyseenalaistettu Suomen riistakeskuksen viranomaisasema, totean, että olen antanut ratkaisut Suomen riistakeskuksen menettelyä koskeviin kanteluihin muun muassa 12.9.2019 (OKV/1431/1/2018) ja 10.11.2020 (OKV/78/10/2020). Ratkaisuisa on otettu kantaa muun muassa poikkeuslupien täytäntöönpanoon muutoksenhakuajankana. Tapauksissa ei ilmennyt sellaista, jonka perusteella minulla olisi ollut oikeudellisia perusteita katsoa Suomen riistakeskuksen ylittäneen harkintavaltansa rajat tai muutoin menetelleen lainvastaisesti. Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole tullut ilmi mitään sellaista, joka antaisi aihetta ryhtyä arvioimaan Suomen riistakeskuksen asemaa poikkeuslupien myöntämisessä toisin kuin aiemmin.

Perehdyttyäni asiaa koskeviin säännöksiin, oikeuskäytäntöön ja asiassa toimitettuun asiakirja-aineistoon en ole havainnut Suomen riistakeskuksen menettelyssä sellaista lainvastaista tai muutoin virheellistä menettelyä taikka lainmukaisen harkintavallan ylitystä, joka antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama

OKV/1311/10/2021-OKV-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: